

รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อตอบคำถามการวิจัยคือ

1. การบริหารงานด้านอาชีวอนามัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การบริหารงานด้านอาชีวอนามัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา (Study Population) หมายถึง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง จำนวน 75 แห่ง และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง จำนวน 95 แห่ง

ประชากรตัวอย่าง (Sample Population) หมายถึง เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง จำนวน 75 แห่ง และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานอาชีวเวชกรรมของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยทั้งหมดจำนวน 95 แห่ง

ตัวอย่าง (Sample) หมายถึง เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง จำนวน 75 คน (จังหวัดละ 1 คน) และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานอาชีวเวชกรรมของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่เป็นหัวหน้างานรับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยทั้งหมด จำนวน 95 คน (โรงพยาบาลละ 1 คน) โดยไม่มีการสุ่ม

หน่วยการศึกษา (Study unit) หมายถึง เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานอาชีวเวชกรรมของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป รวมประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้น 170 คน

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2549 ถึง เดือนพฤษภาคม 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument)

แบบสอบถาม ชนิดส่งทางไปรษณีย์และให้ตอบกลับ (Mailed Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 ใช้สอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัย แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัย และการได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับด้านอาชีวอนามัย จำนวน 7 ข้อ

ข้อมูลปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ บุคลากร โครงสร้างองค์กร เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ การจัดองค์กรหรือเครือข่ายในการให้บริการ แนวทางการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ

ข้อมูลด้านปัจจัยเสริม ได้แก่ ข้อมูลภาคแรงงาน ประเภท/จำนวนสถานประกอบการ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการดำเนินงานอาชีวอนามัยในด้าน

การบริหารจัดการ: นโยบาย การจัดการองค์กร การจัดการทรัพยากรและการประสานงาน จำนวน 24 ข้อ

การบริการ: การจัดบริการอาชีวอนามัย จำนวน 5 ข้อ

วิชาการและสารสนเทศ: การพัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูลข่าวสาร จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค แนวทางแก้ไข ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จำนวน 4 ข้อ

ชุดที่ 2 ใช้สอบถามเจ้าหน้าที่กลุ่มงานอาชีวเวชกรรมของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านอาชีวอนามัยและการได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับด้านอาชีวอนามัย จำนวน 7 ข้อ

ข้อมูลปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ บุคลากร โครงสร้างองค์กร เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ การจัดองค์กรหรือเครือข่ายในการให้บริการ แนวทางการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ

ข้อมูลด้านปัจจัยเสริม ได้แก่ ข้อมูลภาคแรงงาน ประเภท/จำนวนสถานประกอบการ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการดำเนินงานอาชีวอนามัยในด้าน

การบริหารจัดการ: นโยบาย การจัดการองค์กร การจัดการทรัพยากรและการประสานงาน จำนวน 22 ข้อ

การบริการ: การจัดบริการอาชีวอนามัย จำนวน 12 ข้อ

วิชาการและสารสนเทศ: การพัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูลข่าวสาร

จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค แนวทางแก้ไข ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จำนวน 4 ข้อ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อมูลด้านการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (30)

สำหรับข้อความทางบวก	สำหรับข้อความทางลบ
มาก ได้ 4 คะแนน	มาก ได้ 1 คะแนน
ปานกลางได้ 3 คะแนน	ปานกลางได้ 2 คะแนน
น้อย ได้ 2 คะแนน	น้อย ได้ 3 คะแนน
ไม่มี ได้ 1 คะแนน	ไม่มี ได้ 4 คะแนน

หลังจากนั้น นำคะแนนที่ได้มาแปลความหมายของคะแนนแบบอิงกลุ่ม(Norm - reference measurement) ซึ่งแบ่งได้ 3 ระดับ ดังนี้

พอใช้	หมายถึง คะแนนน้อยกว่า	Mean - S.D.	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง คะแนนเท่ากับ	Mean ± S.D.	คะแนน
ดี	หมายถึง คะแนนมากกว่า	Mean + S.D.	คะแนน

การตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามจะถูกนำมาทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และรายละเอียดของข้อคำถามตามความเหมาะสมของภาษาในข้อคำถามทุกข้อ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำ หลังจากนั้นจะนำไปทดสอบหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำไปทดสอบ (Pretest Questionnaire) กับหน่วยงานที่มีลักษณะประชากรคล้ายคลึงกับประชากรตัวอย่างที่ต้องการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ทำงานด้านอาชีวอนามัย จำนวน 20 คน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่ทำงานในกลุ่มงานอาชีวเวชกรรม จำนวน 20 คน แล้วนำไปแก้ไขข้อบกพร่องก่อนใช้จริง การหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทำได้โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 11.5 (31)

แบบสอบถามมีค่าความน่าเชื่อถือที่คำนวณได้ในแต่ละด้านของการทดสอบในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พบว่าส่วนใหญ่มีความน่าเชื่อถือสูงดังนี้

<u>ความน่าเชื่อถือ</u>	<u>ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา</u>
การบริหารงานอาชีวอนามัยรวมทุกด้าน	0.9573

แบบสอบถามมีค่าความน่าเชื่อถือที่คำนวณได้ในแต่ละด้านของการทดสอบในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป พบว่าส่วนใหญ่มีความน่าเชื่อถือสูงดังนี้

<u>ความน่าเชื่อถือ</u>	<u>ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา</u>
การบริหารงานอาชีวอนามัยรวมทุกด้าน	0.9038

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

- เตรียมเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานด้านอาชีวอนามัย
- ขอความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด และโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง ในการออกหนังสืออย่างเป็นทางการ และทำหนังสือในนามของภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่งโดยจัดส่งไปพร้อมกับแบบสอบถาม
- หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ตรวจสอบการได้รับแบบสอบถามจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้รับแบบสอบถามกลับ ถ้าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปใดยังไม่ได้รับก็จะจัดส่งแบบสอบถามไปใหม่ หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ได้โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปนั้นอีกครั้ง

4. รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถาม (ถ้าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์อาจจะส่งกลับไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามอีกครั้งหรือติดตามโดยการสอบถามทางโทรศัพท์)

5. แปลงข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นรหัสตามคู่มือการลงรหัสที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว บันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) สรุปโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) สรุปโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอด้วยตาราง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) (32)(33)

ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานด้านอาชีวอนามัยแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ Non- parametric test ดังนี้

2.1 Mann- Whitney U Test เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยอันดับที่ของตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และ

2.2 Kruskal-Wallis Test เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยอันดับที่ของตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม